

УДК 632.4:633.34

Піковський М. Й., кандидат біол. наук, доцент кафедри фітопатології
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: mprmir@ukr.net

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ МІЖ ГРИБАМИ *SCLEROTINIA SCLEROTIORUM* DEBARY ТА *LEPTOSPHERIA MACULANS* (DESM.) CES. ET DENOT, ІЗОЛЬОВАНИМИ З РОСЛИН РІПАКУ ОЗИМОГО

У складних взаємовідносинах біогеоценозу поряд з абіотичними факторами, що впливають на життєві процеси організмів, не меншу роль відіграють біотичні, які проявляються за сумісного розвитку представників абсолютно різних систематичних груп і різною життєвою активністю. У фітоценозі у відносини вступають гриби з різними трофічними зв'язками, причому ці відносини бувають від симбіотичних до антагоністичних. Вони можуть пригнічувати або підсилювати розвиток фітопатогенних видів. Між мікобіотою рослин виникають досить складні відносини, які ґрунтуються на конкуренції за поживний субстрат. У той же час, особливості взаємовідносин між мікроміцетами рослин ріпаку в умовах України зовсім не вивчені. Водночас, у польових умовах в окремі вегетаційні періоди відбуваються епіфітотії білої гнилі та фомозу ріпаку озимого. Їх збудники – гриби *Sclerotinia sclerotiorum* (Lib.) de Bary та *Leptosphaeriamaculans* (Desm.) Ces. et deNot (анаморфа *Phomalingam* (TodeexFr.) Desm.) можуть уражувати одні і ті ж органи рослин (часто стебла) і конкурувати за живильний субстрат.

Метою наших досліджень було встановити характер взаємовідносин між мікроміцетами *S. sclerotiorum* і *L. maculans*. Для цього використовували ізоляти грибів, які вилучені із стебел ріпаку озимого. Взаємодію грибів вивчали *invitro* за су-

місного попарного вирощування у чашках Петрі за температури 20 °С на картопляно-глюкозному агарі. Дослідження виконувались у проблемній науково-дослідній лабораторії “Мікології і фітопатології” кафедри фітопатології ім. акад. В. Ф. Пересипкіна Національного університету біоресурсів і природокористування України.

У наших дослідженнях відмічено різницю в швидкості росту колоній грибів, ізольованих із уражених рослин ріпаку при роздільному їх культивуванні. Інтенсивніший ріст спостерігався у *S. sclerotiorum*, колонія якого на 4-ту добу культивування досягала 89,5 мм у діаметрі, тоді як у мікроміцета і *L. maculans* 4,5 мм.

За сумісного попарного вирощування *S. sclerotiorum* і *L. maculans* були чітко виражені взаємні антагоністичні взаємовідносини, що відображалось у відсутності зони росту, яка досягала 9,5 мм. Пригнічення росту колонії *S. sclerotiorum* становило 31,5 %, а *L. maculans* – 52,4 %.

Отже, у результаті проведених досліджень нами виявлено антагоністичні взаємовідносини між грибами *S. sclerotiorum* і *L. maculans*. Розкриття процесів їх взаємодії при спільній інфекції і виявлення відмінностей в їх загальній пристосованості до паразитизму допоможе у розробці заходів зниження шкідливості білої гнилі та фомозу ріпаку озимому.

УДК 633.3:631.526.3:631.8

Погинайко О. А., науковий співробітник, аспірант відділу агротехнологій
Інститут зрошувального землеробства НААН України
E-mail: izz.ua@ukr.net, poginayko.12@gmail.com

НАСІННЄВА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПИРІЮ СЕРЕДЬОГО – *ELYTRIGIA INTERMEDIA* (NEVSKI) ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРИВ

Суттєве зниження виробництва високоякісних кормів в зоні Степу України є недостатнє забезпечення господарств усіх категорій насінням посухостійких видів злакових і бобових багаторічних трав, адаптованих до природно-кліматичних умов регіону. Серед посухостійких видів багаторічних трав, в останні роки, широкого розповсюдження набули селекційні сорти нового покоління пирію середнього.

Обґрунтування та розробка ресурсощадної технології вирощування насіння сортів пирію середнього ‘Вітас’ і ‘Хорс’ у південному Степу

України в умовах природного зволоження (без зрошення).

Польові досліді проводили протягом 2014-2017 рр. на темно-каштановому середньосуглинковому ґрунті ДП ДГ «Копані» ІЗЗ НААН. Дослід закладено методом розщеплених ділянок. Головні ділянки (фактор А) – сорти (‘Вітас’ та ‘Хорс’), субділянки (фактор В) – мінеральні добрива. Норма висіву насіння пирію середнього за широкорядкового способу – 12 кг/га, строк сівби – ранньовесняний.

Урожайність кондиційного насіння сортів